

“Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Operacja pn. “Echo przeszłości - remont XVII w. zabytkowego kościoła pw. św. Marcina

w celu odtworzenia i utrwalenia bogatej historii kosznajderskiej wsi Ciechocin”

współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania

“Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” - mały projekt

Programu Rozwojów Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Kosznajderia – tereny położone w trójkącie– Chojnice– Tuchola Sępólno Krajeńskie zasiedlone w XIV-XV w. przez ludność niemiecką wyznania rzymskokatolickiego, sprowadzoną głównie z okolic Osnabrück.

Etymologia

Joseph Rink: Kosznajderia 1926

Nazwa *Kosznajderia* prawdopodobnie pochodzi od nazwiska Kossniewski. Był to urzędnik starostwa tucholskiego, opiekujący się tymi terenami od 1484 roku. Inne wyjaśnienia:

od niemieckiego słowa *kouzen*, czyli paplać. Jako ludzie mówiący inaczej - językiem dolnoniemieckim Kosznajdrzy tak mieli zostać nazwani przez swoich najbliższych sąsiadów władających średnio - i wysokoniemieckim;

ze zbitki polskich słów *kosa* i *zniwiarz*, gdyż właśnie w oczach polskich sąsiadów osiedleńcy z dolnych Niemiec poświęcali się całkowicie pracy na roli;

- Źródło: Wikipedia

Nazwa Kosznajderia pochodzi z XIX wieku. W skład regionu wchodziły takie wsie jak: Ostrowite, Ciechocin, Lichnowy, Sławęcín, Piastoszyn, Ogorzeliny, Doregowice, Obrowo, Niwy, Jerzmionki, Angowice, Duża Cerkwica, Obkas, Dąbrówka, Moszczenica, Silno, Granowo, Kamionka. Ich mieszkańcy byli społecznością typowo rolniczą, wyznawali religię katolicką. Trzon sieci osadniczej w regionie Kosznajderii wytworzył się jeszcze przed przybyciem Krzyżaków na te tereny. Dzięki zakonowi wsie doczekały się reformy osadniczej - lokacji na prawie chełmińskim. Pierwsi przybysze, przybyli w XV wieku, byli ludźmi wolnymi. Zostali osiedlani przeważnie mocą umowy lub nadanym przywilejem, w którym zawarte były zobowiązania, gwarantowane przez pruską władzę prawa. Napływ osadników zahamowały i przerwały wojny, szczególnie druga wojna szwedzko-polska i wojna północna. Luki w osadach i liczbie ludności szybko zapełniano kolejnymi przybyszami. Po II wojnie światowej Kosznajdrów zakwalifikowano do grupy Niemców i zajęto się organizowaniem akcji ich wywozu. Internowano i koszarowano w obozach przejściowych (Potulice), za wyżywienie zatrudniano przy pracach porządkowych. Najgorszy los czekał osoby nieproduktywne i kalekie. Końcowy okres wysiedleń przypadł około 1950 roku. Osadników, uciekających bezpośrednio do Niemiec, nazywano Niemcami plecakowymi, czyli ludźmi, których cały dobytek mieścił się jedynie w plecaku.

Kosznajderia istniała w Polsce przez 340 lat, w tym 20 lat w Polsce międzywojennej. Tak długi okres wspólnoty państwowej i 500-letniej wspólnoty sąsiedzkiej, skutkowało przenikaniem się obu kultur i narodów, także poprzez małżeństwa. Trudna historia XX wieku spowodowała, że tak mocno zakorzeniona na gruncie Pomorza grupa, licząca kilkanaście tysięcy osób, musiała opuścić swą ojczyznę po pięciu wiekach trwania. W Niemczech, gdzie osiadła po II wojnie światowej, uległa rozproszeniu i przestała istnieć jako zwarta wspólnota.

Mapa Koschnavia (1926)

NIEMIECKI CEKZIN

Ciechocin

Osada Ciechocin wzmiankowana jest w 1338 roku. W następnych latach stała się wsią królewską należącą do starostwa tucholskiego. Według tradycji w roku 1454 trzy szlachetne panny Kamecke założyły kaplicę w Koźminie, wsi w pobliżu Ciechocina. W roku 1458 drewniana kaplica Św. Marcina została przeniesiona do Ciechocina. Od początku podlegała ona parafii Ostrowite założonej w 1338 roku przez komtura tucholskiego Dietricha von Lichtenheim. Obecny Kościół p.w. Św. Marcina pochodzi z drugiej połowy XVII w. Wzniesiony został w miejscu XV-wiecznej kaplicy.

Kościół wznosi się pośrodku wsi założonej na planie owalnicy.

Teren wokół kościoła zajmuje cmentarz ze starodrzewiem, otoczony ceglany, tynkowanym murkiem. Od zachodu usytuowano w murze szeroką bramę, od południa bramkę. Od wschodniej strony kościoła teren łagodnie opada w kierunku malowniczego jeziora Ciechocińskiego.

Marcin urodził się w 316 r. w Sabarii w Panonii . Ojciec Marcina, który sam przez całe życie nie znał niczego innego prócz służby żołnierskiej, zadbał o to, by syn poszedł w jego ślady i gdy miał 15 lat, umieścił go w szeregach armii galijskiej. Nie z przekonania wprowadził, niemniej jednak wiernie i odważnie Marcin pełnił swą żołnierską służbę. To właśnie wtedy zdarzyło się coś, co miało uczynić Marcina świętym i znanym po wsze czasy: cud z płaszczem. W pewien zimowy, mroźny wieczór Marcin zbliżał się na koniu do obozu wojskowego w Amiens na północ od Paryża. U bramy miasta zwrócił się do niego jakiś skąpo odziany żebrak i porosił o jałmużnę. Marcin nie miał jednak przy sobie ani pieniędzy, ani nic do jedzenia, i z początku nie wiedział, jak mógłby owemu człowiekowi pomóc. Jednakże przyszła mu do głowy pewna myśl: wziął swój płaszcz oficerski i mieczem przeciął go na pół. Jedną połowę okrył następnie drżącego z zimna żebraka, by ten mógł się przynajmniej co nieco ogrzać. Legenda opowiada, że następnej nocy Marcin zobaczył we śnie Jezusa przyodzianego w połowę jego płaszcza. Usłyszał też skierowane do anioła słowa Zbawiciela: "Marcin, który dopiero przygotowuje się do chrztu, odział mnie płaszczem". Słowa te były nawiązaniem do wypowiedzi Jezusa: "Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili" (Mt 25,40). Scena z płaszczem przez wieki cała była jednym z najbardziej popularnych motywów w twórczości artystów zajmujących się postaciami świętymi.

Na podstawie: Vera Schaubert, Hanns Michael Schindler "HEILIGE und Namenspatrone im Jahreslauf" - przekład z niemieckiego: Bogusław W idła "Święci na każdy dzień. Patroni naszych imion.", Warszawa 2000 .

